

Råvarerisiko

Markedsrisiko
19.01.2023

"Common law"

- **Presedens**
- Anglo-amerikanske jurisdiksjoner som UK, USA, Australia, New Zealand
 - USA - Delaware Supreme Court
- **Fiduciary duties/Principal-agent**
 - Duty of Care - forvaltningsansvaret
 - Due diligence - tilbørlig aktsomhet
 - Sub-duty to Monitor
 - Duty of Loyalty - lojalitetsplikten

"Civil law"

- **Kodifisert (Romersk)**
- **Principal-agent/Forvaltningsansvaret** - inkorporert i de forskjellige lands lover
- Kontinental-Europe - og den største delen av verden
 - Napoleon, Germansk, EU

Aksjeselskaper/Limited Liability Company (LLC)

- "Limited liability" vs Risiko
- "We the People" ønsker ikke å påta oss deres risiko - så hvem?
 - Styret
- **Forvaltningsansvaret** - både common og civil law
 - Forvaltnings- og tilsynsansvar
- Aksjelover, insolvenslover, reguleringer, anbefalinger (G20/OECD Principles of Corporate Governance, NUES, Svensk kod för bolagsstyrning, etc)
 - EU MiFID II/EU EMIR
 - US Dodd-Frank/US SOX
- "D&O Liability" - Directors and Officers/"styreansvaret"
 - Boeing - <https://www.whitecase.com/insight-alert/re-boeing-decision-underscores-need-risk-based-corporate-governance-directors>
- Fra aksjonærverdier til kreditorbeskyttelse
- EU "Wrongful trading"

Regulatoriske krav - Aksjeloven

Kapittel 3 - Selskapskapitalen

II. Krav til egenkapitalen (EK)

- § 3.4 - risiko/EK - forsvarlig
– **KVANTIFISERE RISIKO**
- § 3.5 – Styrets handleplikt vs oppløsning
 - Risikotilsyn - tidlig varsel

Kapittel 6 - Selskapets ledelse

II. Ledelsens oppgaver og saksbehandling mv

"FANEPARAGRAFENE"

- § 6.12 – Styrets forvaltningsansvar
- § 6.13 – Styrets tilsynsansvar

Regulatoriske krav - Aksjeloven

"FANEPARAGRAFENE"

- **§ 6.12 – Styrets forvaltningsansvar**
 - (3) Styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for **betryggende kontroll**.
 - OECD Principle of corporate governance 2015 VI, litra D, no 7: ” Ensuring ... that appropriate systems of control are in place, in particular, systems for **risk management**, financial and operational control, and compliance with the law and relevant standards.”
- **§ 6.13 – Styrets tilsynsansvar**
 - (1) Styret skal føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet for øvrig

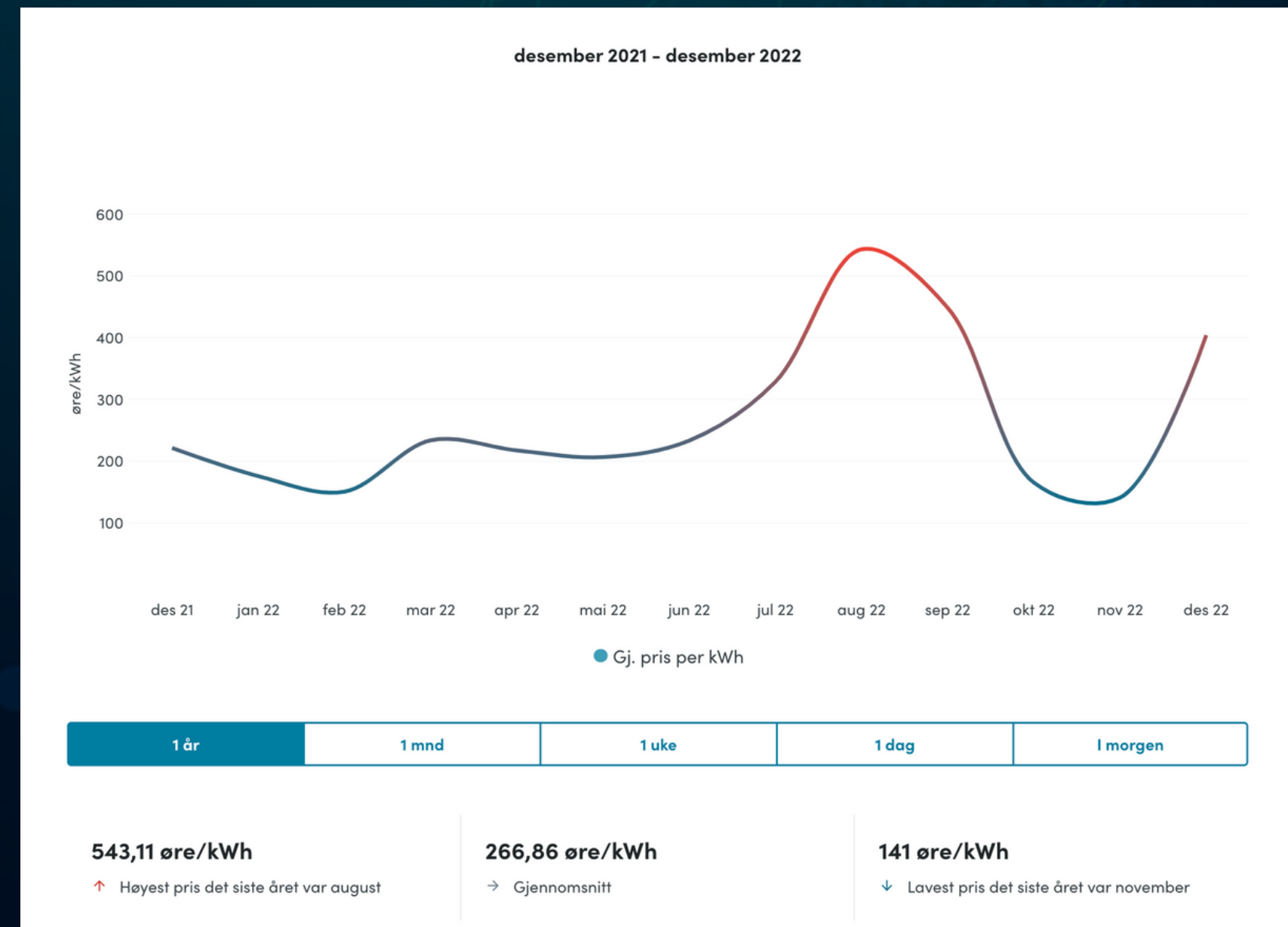
Hvilke markeder?

Vesentlige og eksistensielle risikoer

Strømprisen NO2 - Sørvest-Norge

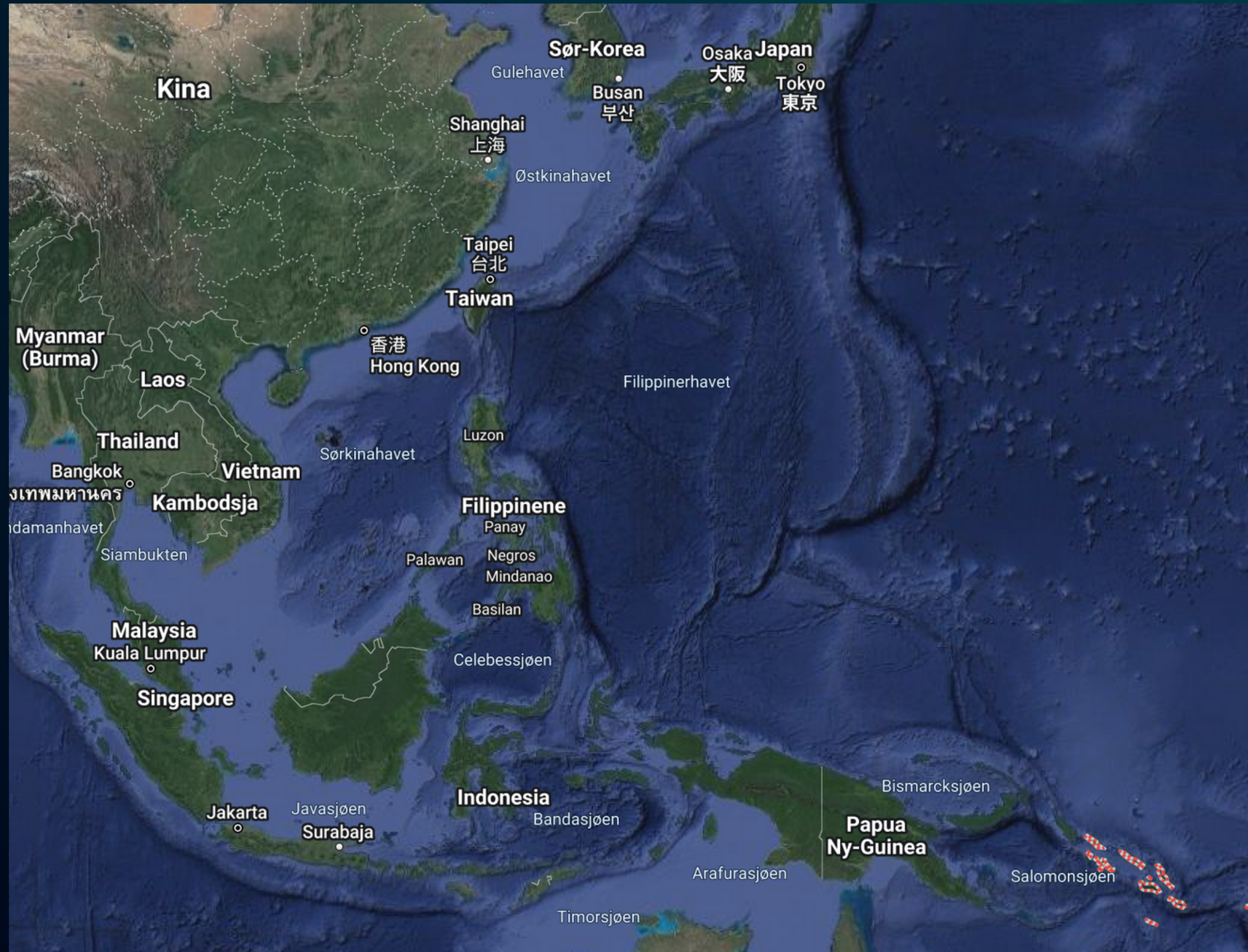

Mat - korn/mel/matolje

Ukraina? RØDT FLAGG - "What if Taiwan?"

Taiwan

Transport

Fraktruter - FFA

Til ettertanke - dette angår alle...

Industriproduksjon

Landbruk

Frakt

Bygg & Anlegg

Hvordan går vi til verks?

- Styret blir (for eksempel av CEO eller ekstern spesialist) forelagt forslag til risikostyringsmekanisme, som de kvalitetssikrer og godkjenner (asl § 6.12 – forvaltningsansvaret)
- Ansvar for implementering delegeres til CEO
- CEO implementerer – kompetanse, rollefordeling, budsjett, IT-systemer, rapportering (styret asl §6.13 – tilsynsansvaret), mm
- Prosessens innhold:
 - Gjennomgang av den interne verdikjeden med identifikasjon av de aktuelle risikoene
 - Markedsrisikoene - kvantifisering - VaR/stresstesting, scenariobygging, "worst case", etc
 - «Beste praksis»
 - Bekreftelse og definisjon av **vesentlige/eksistensielle** risikoer
 - Definere risikotoleranse/kapital/"limit"
 - Selskapet tar risiko for å tjene penger – “no free lunch”
 - Risiko kan gå begge veier – hvor mye tolererer selskapet å tape? = Risikokapital
 - Det kvantitative svaret på risikovurderingen = risikokapitalen
 - Iterativ prosess – finne akseptabel balanse mellom risiko og avkastning/budsjettsikring = risikotoleranse
 - Dynamisk oppfølging – verden endrer seg

2018 – MiFID II - Alle selskaper/alle markeder

30.000 sider – 1,5 mio paragrafer

Article 2(1)(30) MiFIR - "**commodity** derivatives" - **Section C(10)** of Annex I to Directive 2014/65/EU

- **2012 (2017 Norge) – EMIR** - systemisk risiko - **råvarermarkedene** regulert
- **2008 – Lehman Brothers** - mer skattepenger - "Basel 2,5"
- **2007 – MiFID I** - finansiell sektor/aksjemarkeder
- **2004 – Basel 2** - markedsrisiko - **Value-at-Risk (VaR)** påkrevd metodikk/beste praksis
- **2001 – "dot.gone"** - US SOX sec. 404 - videre reguleringer
- **1988 - Basel 1 regulativet** - finansiell sektor – kapitalkrav
- **1987 – "Black Monday"** - børskrakk ca 20% på én dag, total nedgang ca 40%

IIA - The Core Principals

- Demonstrates integrity.
- Demonstrates competence and due professional care
- Is objective and free from undue influence (independent)
- Aligns with the strategies, objectives, and risks of the organization
- Is appropriately positioned and adequately resourced
- Demonstrates quality and continuous improvement
- Communicates effectively
- Provides risk-based assurance
- Is insightful, proactive, and future-focused
- Promotes organizational improvement

PUBLIC AFFAIRS COORDINATION COMMITTEE

PUBLICATIONS

Risk in focus 2023: more risky, uncertain, and volatile times ahead

09/2022

- Boards should work with their internal audit functions to assess whether the assumptions the organisation has made about the nature of key risk areas are still valid today and fit for the circumstances likely to arise in 2023.

The Institute of
Internal Auditors

**Odile Risk
Technologies**

Esben Jensrud

Mail: esben.jensrud@odilerisk.com

Tlf: 40 1929 00